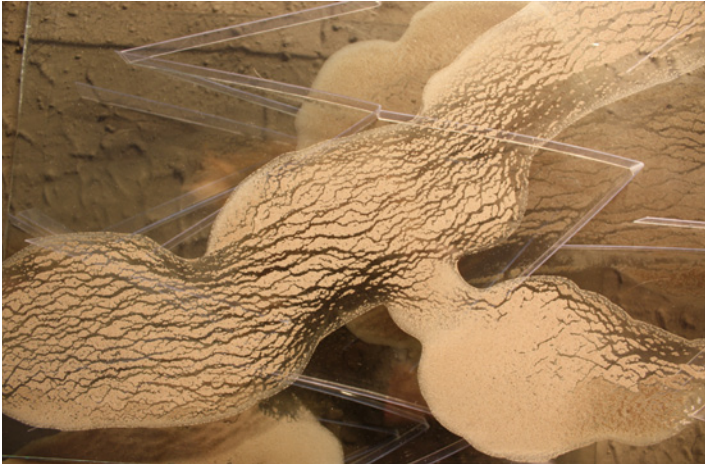

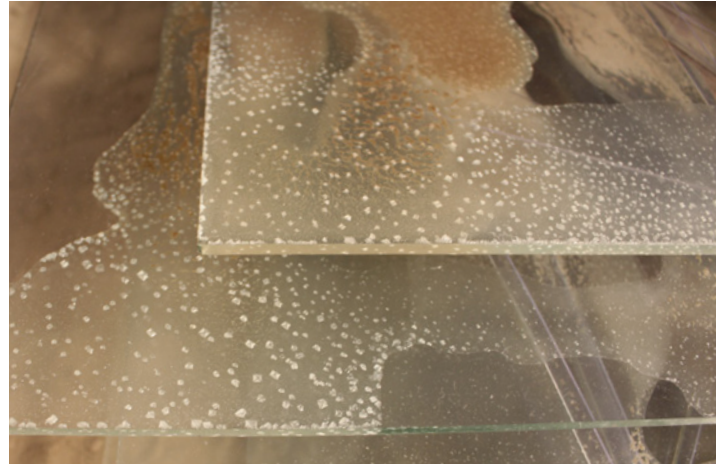
Landschap in disbalans

Modder & Zand

Landschapsarchitect Ronald Boer (Amsterdam) en beeldend kunstenaar Valerie Dempsey (Edinburgh) doen artistiek onderzoek naar de morfologie en fenomenologie van landschappen op de grens van land en zee. De focus ligt met name op artistiek onderzoek naar (on)zichtbare verstoringen in de balans van het landschap. We kijken naar hoe een nieuw evenwicht ontstaat tussen mens en natuur. Daarbij gaat onze interesse uit naar landschappen die momenteel door menselijk ingrijpen drastische veranderingen doormaken. In Zeeland en Schouwen-Duiveland zijn er tal van overgangen te ontdekken waarbij de mens het landschap tussen land en water heeft veranderd. Om deze veranderingen kenbaar te maken, verrichten we met een Mobiel Laboratorium veldwerk op Schouwen-Duiveland om specifieke verstoringen in kaart te brengen.

Voor het project 'Een landschap in disbalans' richten we onszelf in eerste instantie op aantal fenomenen die karakteristiek zijn voor de staat van de Oosterschelde: het ontbreken van gradiënten tussen zoet en zout in de Oosterschelde als gevolg van de Deltawerken en de blokkade in de uitwisseling van modder- en zandsediment door diezelfde rigoureuze menselijke ingreep. Nu deze nieuwe fenomenen zich aandienen door een menselijke

Zoet & Zout

ingreep in dit kustlandschap, willen we onderzoeken en werk ontwikkelen om inzage te geven in wat dit met onze perceptie van dit bijzondere landschap doet. Het Mobiel Laboratorium geeft ons een manier van observeren, acteren en interveniëren in de omgeving om te kijken hoe we het landschap kunnen doorgronden. Zo zoeken we naar nieuwe betekenissen die het landschap krijgt door ingrepen van de mens. Zo zijn bijvoorbeeld de deltawerken voort gekomen uit bescherming en verdediging tegen het water. Maar wat zijn de andere belevingslagen, transities en verandering in die het met zich heeft meegebracht?

Als eerste onderzoeksfase hebben we tijdens een verkenningsweek op Schouwen Duiveland vooral gekeken naar een drietal locaties waarbij telkens een andere wisselwerking tussen land, water en menselijke ingreep voelbaar en zichtbaar is. Dit is op de kop van het eiland bij de Verklipperplaat, waar zich nieuwe kleine nieuwe duinen vormen en een natuurlijke overgang tussen land en water is. Als tweede de Neeltje Jans, waar zich andere waterpatronen vormen bij eb en vloed door de. De derde locatie is het gebied rond de Plompe Toren waar de dijk tussen de Oosterschelde en Schouwen-Duiveland een harde overgang maakt.

duinvorming bij de Verklikkerplaat

Hieruit zijn de eerste resultaten van het veldwerk naar de materialiteit van zoet en zout, modder en zand zijn te zien in de opstelling in de Bewaerschole. Het is een eerste reeks van visuele experimenten waarbij observaties uit het landschap de inspiratie zijn om een weergave te maken van de ervaring van harde en zachte lijnen op Schouwen-Duiveland. Deze soms harde, soms zachte overgangen geven ieder hun eigen balans weer die we in de ontwikkeling van ons werk willen gaan gebruiken. Momenteel blijkt uit onderzoek naar duurzaam en veerkrachtig kustbeheer hoe we weer moeten zoeken naar nieuwe evenwichten voor het kustlandschap. Waar kunnen we ruimte geven, buffers maken en een combinatie zoeken tussen harde en zachte overgangen? In plaats van aangesloten dijken en duinen rijen, ruimte maken waar land en zee op elkaar kunnen reageren door deze harde lijnen te doorbreken.

Harde overgang gezien vanaf Plompe Toren

Tijdens ons eerste veldwerk hebben we verkenningen gedaan waar we deze diverse overgangen kunnen herkennen. Deze zijn vastgelegd in foto's, verzamelde materialen en kleine opstellingen. In april zullen we een volgende werkperiode doen op Schouwen-Duiveland, waarbij we op de locaties kleine interventies willen doen om de overgangen beter te kunnen ervaren en zichtbaar vast te kunnen leggen.

Omdat vele natuurlijke overgangen in Zeeland niet meer gelden door de aanleg van harde overgangen zoals dijken doen we een parallel onderzoek in juni 2014 bij Tentsmuir een gebied bij het Eden estuarium. Hier vinden we veel modderplaten, zandbanken, zoutmoerassen waarbij een zachte overgang tussen land en water te ervaren is. Zo kunnen we hier een vergelijkende studie doen hoe gradiënten tussen zoet en zout verlopen en de uitwisseling tussen zand en modder plaats vindt.

Ronald Boer en Valerie Dempsey maart 2014

Eerste opstelling visuele experimenten in Bewaerschole